

Börtönűjság

MA MINDENT ÚJRA KEZDHETSZ

KI ÖLTE MEG A MILLIOMOST A SZEGEDI CSILLAGBAN?

**A MŰVÉSZETTERÁPIA
REINTEGRÁCIÓS EREJE**
Újra színpadon a
börtönszínház

KÖZÖS IMÁRA GYÜLTEK BARACSKÁN
Három év kihagyás után
rendezték meg a X. Országos
Fogvatartotti Imanapot

ÉLET A BÖRTÖNÖN TÚL - INTERJÚ
Már hatan találtak
menedéket Szent Márton
köpenye alatt

VÉGÉHEZ ÉRT AZ EFOP PROJEKT
Több száz jóvátételi fel-
ajánlással segítettek

Tartalomjegyzék

Ki ölte meg a milliomost a szegedi csillagban?	2-3.
Szent Adorján zárándoklat.....	4-7.
X. Országos Fogvatartotti Imanap	8-9.
Régészeti ásatások Állampusztán.....	10-11.
Új Élet Börtönprogram Szombathelyen	12-14.
Újra iskolapadban	15-16.
Covid utáni mindennapok.....	17-19.
Végéhez ért az EFOP-projekt.....	20-21.
Kétkezi munkával a köz érdekében	22-23.
Könyvajánló: BB-Börtön Books	24-27.
Irodalmi kitekintő.....	28-33.
Rendőrből lett börtönlelkész - Interjú	34-36.
Halottak napi hagyományok.....	37-38.
Színező	39.
Világra szóló találmányok magyar kézből	40-43.
Pályázatok.....	44-45.
Alkotások a börtönből	46-47.
Kulturális fesztivál a Csillagban.....	48.
Fejtörők.....	49-50.
Karácsony: origami, színező.....	51-52.

KI ÖLTE MEG A MILLIOMOST A SZEGEDI CSILLAGBAN

A tavalyi nagy sikeren felbuzdulva idén is folytatódott a fogvatartottak művészetterápiás reintegrációs projektje. Ezúttal a résztvevők a „Hét főbűn” sajátos adaptációját vitték színpadra az ország hét büntetés-végrehajtási intézetében.

Az idén a Belügyminisztérium és a Nemzeti Bünmegelőzési Tanács támogatásával megvalósuló, több elemből összeállított, intézeteken átnyúló terápiás projekt a 2023-as évben a „Művészetterápiás módszerek és eszközök alkalmazása, az egészségtudatosság kialakítása és fejlesztése, valamint a resztoratív mediáció bevezetése a büntetés-végrehajtásban” elnevezést kapta.

A kiemelt projekt egyik eleme a „Hét főbűn” – a művészetterápia tükrében. Idén követve a korábban kitűzött, pozitív irányt – Várnagy Andrea Liszt Ferenc-díjas zongoraművész támogatásával – folytatódott a tavalyi évben is sikeresen megvalósult drámai programsorozat. A projektbe bevont fogvatartottak különböző egyházi főbűnöket színpadra állítva mutathatták meg a bennük rejlő alkotókészséget, kreativitást, amely az alkotási folyamat során öngyógyító és érzékenyítő módon tört utat magának.

A börtönszínház az alábbi intézetekben valósult meg:

A kevélység - Kalocsai Fegyház és Börtön

A fősvénység - Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet, Baracska

A bujaság - Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézet

Az irigység - Szegedi Fegyház és Börtön

A torkosság - Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet

A harag - Fiaalkorúak Országos Büntetés-végrehajtási Intézete, Tököl

A jóra való restség - Veszprém Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet

A zenei anyag elkészítését a Váci Fegyház és Börtön és a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet tudhatta magáénak.

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának projektjében megvalósuló „Hét főbűn” – a művészetterápia tükrében elnevezésű programelem részeként, a művészetterápiás programok eredményes megvalósításához, a képzőművészeti alkotásokhoz, a színdarabok összeállításához szükséges rajzeszközök, valamint egyéb eszközök beszerzése is megtörtént, melyek garantálták a programok színvonalas megvalósítását.

A programba bevont fogvatartottak az alkotási folyamaton keresztül – valamint a projekt témája kapcsán – képessé váltak olyan mélységig önmagukba tekinteni, olyan hibáikkal is szembenézni, mellyel korábban nem volt bátorságuk, vagy nem találták azt a csatornát, amin keresztül kifejezhették volna érzéseiket, gondolataikat.

A hűség, a szolgálat és a

ZALAVÁRON ÉS ZALAAPÁTIBAN EMLÉKEZTEK A SZENT ADORJÁN ZARÁNDOKLAT RÉSZTVEVŐI

A büntetés-végrehajtási szervezet a harmadik alkalommal megszervezett Szent Adorján Zarándoklaton koszorúzással és ünnepi szentmisével rótt le tiszteletét a büntetés-végrehajtás védőszentje, Szent Adorján előtt szeptember 7-én, Zalaváron és Zalaapátiban.

A Zalavári Millenniumi Emléparkban, az egykori bencés apátság romjainál dr. Tóth Tamás bv. altábornagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka nevében Várkonyi Zsolt Kristóf, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Stratégiai, Elemzési és Tervezési Főosztályának vezetője köszöntötte a Szent Adorján Millenniumi Emlékévek (2019-2024.) programjaként Zalavár önkormányzatával közösen megszervezett harmadik Szent Adorján Zarándoklat résztvevőit. A megemlékezésen az államigazgatási, közigazgatási, társ rendvédelmi szervek, tudományos és szakmai szervezetek képviselői a Szent Adorján tiszteletére emelt bencés apátság romjain található sírfedélnél helyezték el koszorúikat - a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet állományi tagjainak katonai tiszteletadása mellett.

- Egy érték, egy múltbéli momentum akkor lesz igazán továbbadható örökség, ha élő hagyománya van, ha azt emberek meggyőződése, figyelme, rendszeresen ismétlődő tettei kísérik. A zarándoklat egy különös cselekvése a keresztény embernek. Határozott fizikai célja van, de talán fontosabb, hogy a zarándoklat során a résztvevők egy belső utat járnak végig, a mindennapi

példamutatás ünnepe

munka nyűgeit és problémáit félretéve befelé tekintenek. Köszönöm, hogy Önök tovább éltetik a hagyományt – mondta beszédében Pácsonyi Imre, a Zala Vármegyei Közgyűlés alelnöke.

A Magyar Nemzeti Múzeum legrégebb óta folyó ásatásainak helyszínén munkatársai eddig elért eredményeiről is szólt ünnepi beszédében Kovács Loránd Olivér, a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Intézete tudományos igazgatója. Külön kiemelte Ritoók Ágnes, Simonyi Erika és Szőke Béla Miklós régészeket, akik egy eredményekben gazdag régészeti kutatást zártak le augusztus végén Zalavár-Várszigeten, a Szent István által alapított bencés monostor területén.

- A Magyar Nemzeti Múzeum koszorúja ezért most nemcsak Szent Adorján előtt kíván tisztelni, hanem emlékeztet azokra a kutatókra és helyi, zalavári, sármelléki, balatonmagyaródi és zalakomári segítőkre is, akiknek a munkája révén az egykori kukoricaföld, majd később szovjet harckocsi-gyakorlótér helyén létrejött park ma méltó módon fogadhatja a látogatókat.

- Szent Adorján előtt fejet hajtva, az ő példája ösztönözzön bennünket arra, hogy a magunk helyén mi is meg tudjuk tenni azt, amit a kihívásokban bővelkedő világ ma követel tőlünk - hangsúlyozta beszédében Lucz József, Zalavár polgármestere.

- A mai nap a hűség, a szolgálat és a példamutatás ünnepe. A büntetés-végrehajtás hagyományai olyan erőforrások, amelyek értékeket közvetítenek és adnak át, szerepük megkérdőjelezhetetlen, mással nem helyettesíthetők. Szervezetünk kulturális örökségei ezek, a fellelhető szakmai értékek összességének hordozói. A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása – mondta, utóbbi mondatában Morus Tamást idézve Várkonyi Zsolt Kristóf főosztályvezető. Hozzátette: a büntetés-végrehajtási szervezet hagyományainak megőrzése nem csupán tiszteletünk kifejezése elődeink iránt, hanem hovatartozásunkat is kifejezi.

A program a Zalaapáti Római Katolikus Plébánia Szent Adorján és Szent Őrangyalok templomában folytatódott, ahol Cséry Gergő plébános fogadta a zarándoklat résztvevőit. A börtönlelkesz és büntetés-végrehajtási intézetekben szolgáló diakónusok közreműködésével celebrált ünnepi szentmise végén a büntetés-végrehajtási szervezet képviselőjében Együd József bv. alezredes, a Zala Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet parancsnoka helyezte el koszorút a Szent Adorján tiszteletére felszentelt emléktáblánál.

A templomkertben Strammer Anett bv. főhadnagy, a Veszprém Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet reintegrációs tisztjének szavalata után Együd József bv. alezredes, parancsnok ismertette a szabadságvesztésüket a Zala Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézetben töltő fogvatartottak jóvátételi munkája révén megszépült templomkertben megvalósult felújításokat. Elmondta: a tevékenység három ütemben zajlott. Először a zalaegerszegi bv. intézet műhelyében a stációkat és a pihenőpadokat csiszolták, majd lakkozták újra többször az elítéltek – mintegy ezer munkaórát áldoztak e tevékenységekre. Ezt követően három nap alatt felújították a templomkertben lévő szabadtéri oltár fakeresztjeit, majd visszaszerelték a padozat helyreállított fa elemeit. A második ütemben – két nap alatt – megtisztították a padozati kő elemeket és a térköveket, majd a templom homlokzati elemeit javították és festették. A harmadik ütemben új ajtót építettek be a kriptalejárhoz, javították a bejáratú ajtónál lévő térburkolati elemeket, és vízelvezetési problémákat orvosoltak – a záró ütem munkálataira négy munkanapot fordítottak a fogvatartottak.

A parancsnok reményét fejezte ki, hogy a megújult templomkert nemcsak a hit és a csend szent helye lesz, hanem egy olyan központ, ahol az emberek találkozhatnak, megpihenhetnek, és az együttlét örömét élvezhetik.

A fogvatartottak, valamint az ő munkájukat irányító és felügyelő büntetés-végrehajtási dolgozók tevékenységéért Cséry Gergő plébános mondott köszönetet.

A harmadik Szent Adorján Zarándoklat a zalavári általános iskolában megterített asztaloknál, az I. Agglomerációs Központban (a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben) készült háromfogásos ebéddel zárult.

A felújítás célját leglényegretörőbben Ráncsik Róbert, a Zala Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet lelkésze fogalmazta meg: „Kívánom, kísérje áldás a felújításban részt vevőket, valamint azokat is, akiknek lelki épülését szolgálja majd a felújított templomkert: ott elmélkedve ismerjék fel és fogadják el Isten ajándékozó kegyelmét és szeretetét.”

Balog Zoltán püspök hirdette az ígét a X. Országos Fogvatartotti Imanapon

Három év kihagyás után idén tizedik alkalommal gyűltek össze Baracskán az ország tizennyolc börtönében raboskodó fogvatartottak. A legnagyobb hazai fogvatartotti rendezvényen 130 hívő elítélt emelte egyszerre imára a kezét június 22-én, a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben.

A X. Országos Fogvatartotti Imanapot Kurusa János bv. ezredes, baracskai intézetparancsnok nyitotta meg, majd Szénási Jonathan Sándor, az intézet református lelkipásztora köszöntötte a résztvevőket. Az üdvözlő szavakat követően közös énekléssel vette kezdetét az imanap, ezután pedig a különböző intézetekből érkezők lehetőséget kaptak a színpadon szerepelni. A fogvatartottakat az intézetek saját lelkipásztorai is elkísérték, akik végig segítették őket a felkészülésben és az előadásban egyaránt.

Az elítéltek különböző Istent dicsőítő vallási dalokat énekeltek, magyar költők verseit szavalták, valamint közülük néhányan tanúságtételt is tettek, amellyel saját életüket mesélték el, így is erősítve egymást és közös hitvallásukat.

Az imanapot a házigazda intézet fogvatartottjainak zenés előadása, majd Tornyai Gábor, az intézet plébánosának áldása zárta.

Az imanapon Balog Zoltán püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke hirdette az igét. Beszédében főként arról szónokolt, hogy milyen fontos hinni Istenben és hogy ezt a büntetés-végrehajtási szervezetben is fent kell tudni tartani.

Püspök úr a rendezvényt követően elmondta, hogy először vett részt a rabok körében méltán népszerű imanapon, de korábban már számos bv. intézetet meglátogatott, mivel fontos szolgálatnak tartja, hogy akiknek a kapcsolattartása „elfogyóban” van és a büntetésük hosszú, tudják, hogy számon vannak tartva és van lehetőségük az újrakezdésre és ehhez az erőt az Úr Istentől megkapják. Ahogy fogalmazott:

- "Mindig van újrakezdési lehetőség, nincs olyan, hogy reménytelen. Nem azért, mert mi jók vagyunk, hanem azért, mert az Úr

Isten jó és ő nem engedi, hogy az életünk elmenjen a semmibe. Meg kell ragadni minden pillanatban az ő kegyelmét és akkor el lehet indulni egy új úton."

A büntetés-végrehajtás kiemelt feladataként kezeli a fogvatartottak társadalmi reintegrációjának elősegítését, amiben fontos szerep jut az elítéltek vallásgyakorlásának is. A börtönlelkészek elhivatottságát mi sem bizonyítja jobban, minthogy szoros együttműködésben dolgoznak a reintegrációs tisztekkel azon, hogy az elítéltek szabadulásukat követően a társadalom hasznos tagjaivá váljanak. Az imanap fő jellemzője, hogy minden évben más büntetés-végrehajtási intézet ad otthont az eseménynek, amelynek megszervezése és végrehajtása a fogvatartottak nagy száma miatt, így szerteágazó figyelmet igényel a büntetés-végrehajtás személyi állománya részéről.

Sajtóhír

Régészeti ásatások színhelye lett Állampusztza

MIKLA KÖZÉPKORI TEMPLOMÁNAK FELTÁRÁSA

Ősszel nagyszabású feltárási munkálatok zajlottak Állampusztza mai Miklapusztának nevezett területén. Szeptember 18-a és október 18-a között a kalocsai Viski Károly Múzeum dolgozói, Lantos Andrea régész vezetésével végezték a feltárást a hajdan itt állt középkori templom lelőhelyén. A mai mezőgazdasági területen meglelt templom 15 méter hosszú, és 7 méter széles.

A középkorban a Mikola néven említett hely nevét valószínűleg templomának védőszentjéről, Szent Miklósról kaphatta. Valamikor a 12. században állhatott itt a szávademeteri görög monostor faluja. A török hódoltság idején hol lakott, hol lakatlan volt a terület. Az egykori templom belső terében talált égésnyomok és a korabeli leírások arra utalnak, hogy az épület feltehetően az 1529-es török hadjárat során pusztulhatott el.

Felbecsülhetetlen régészeti leletek kerültek elő a sok százéves templom ásatási munkálatai során. Felszínre került az Árpád-kori félköríves szentélyzáródású templom, melyet a 15. században kibővítettek és megerősítettek. A templomot mészkőből építették és tetőcseréppel fedték, belső díszítettségére következtetni lehet a megmaradt festett vakolattöredékekből.

Huszonnégy középkori sírt is találtak a régészek. Ezek a település előkelő rétegeinek sírhelyei lehetnek, hiszen a templomon belül temetkezni kiváltságnak számított. A sírokból ékszerek és viseleti tárgyak kerültek elő: gyűrűk, pecsétgyűrűk, díszes ruhakapcsok, övcsat. A falu területéről számos pénzérme mellett használati tárgyak, fegyverek is előkerültek, így egy csontnyelű kés, valamint egy buzogány töredéke is.

A kalocsai szakemberek mellett számos egyéb szervezet munkatársai is bekapcsolódtak a munkálatokba, az Állampusztai Mezőgazdasági Kft. a földmunkákban segített.

MÁR HATAN TALÁLTAK MENEDÉKET SZENT MÁRTON KÖPENYE ALATT

2022-es indulása óta már a hatodik egykori fogvatartott társadalomba történő visszailleszkedését könnyíti meg a szombathelyi Új Élet Börtönprogram. A Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet a Szent Márton Köpenye Alapítvánnyal együttműködve segíti a börtönből szabadult emberek reintegrációját. Még hozzá sikerrel: a program negyedik résztvevője néhány hete a keresetéből bérelt lakásban kezdett új életet. Nagy Ildikó bv. főhadnagy otthonában kereste fel.

A dr. Székely János szombathelyi megyés püspök által alapított Szent Márton Köpenye Alapítvány a 2022-ben elindított programban tavaly két - családi és egyéb kapcsolatokkal nem rendelkező - egykori fogvatartottat fogadott be, akiknek lakhatást és végzettségüknek vagy hozzáértésüknek megfelelő munkahelyet is találtak. Azóta újabb négy ember szabadulás utáni „megkapaszkodását” segítik: a program negyedik résztvevője néhány hete költözött be az immár a saját keresetéből bérelt lakásba.

Az Új Élet Börtönprogramot az alapítvány két féléllású munkatársa, Gombos Adrienn és Pados Benjámin koordinálja, a teendőikben hat önkéntesük segítségére számíthatnak, míg a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetből Istvánov Szilvia bv. őrnaggyal és Iszák Marianna párfogó felügyelővel dolgoznak együtt.

A munka ugyanis már a fogvatartott szabadulása előtt négy-öt hónappal megkezdődik: az alapítvány munkatársai bejárnak az intézetbe, hogy a beszélgetések során meggyőződjenek arról, a leendő pártfogoltak alkalmasak-e, hajlandóak-e az együttműködésre. A programba olyan emberek kapcsolódhatnak be, akiknek szabadulásuk után nincs hova menniük, mert vagy nem élnek hozzátartozóik, vagy élnek ugyan, de a börtönévek alatt megszakították a kapcsolatot az elítélttel. Nemcsak lakhatást, de az alapítvány partnereinek révén munkahelyet is kapnak az egykori fogvatartottak, akiknek ügyes-bajos dolgaik intézésében is segítenek: elkísérik őket boltba, hivatalokba, és ha kell, a végrehajtóval is felveszik a kapcsolatot, hogy előmozdítsák az esetleges adósságok rendezését.

Gombos Adrienn azt mondja, a terveik szerint hamarosan új elemmel bővül a program: az abban részt vevő egykori elítélteknek vállalniuk kell, hogy keresetükből havonta egy bizonyos összeget félretesznek, ez a megtakarítás az önállósodásukat segíti majd.

A programban történő részvétel feltételekhez kötött: dolgozni kell, a szálláson pedig be kell tartani az társas együttélés alapvető szabályait. A szálláson hat hónapot tölthetnek az egykori fogvatartottak, ez indokolt esetben kétszer három hónappal meghosszabbítható. Ha valaki a felajánlott hat hónapnál hamarabb kiköltözik, a programban kínált egyéb segítséget továbbra is megkapja, az alapítvány képviselői kapcsolatban maradnak a pártfogoltjaikkal.

Börtönűság

A programban a legnagyobb siker az, ha az egykori elítéltnak sikerül rendeznie a kapcsolatát a hozzátartozóival, és hazaköltözhét, de siker az is, ha valaki – mint például a program negyedik résztvevője – saját lábára áll, és önállóan kezd új életet.

János: hívjuk így az Új Élet Börtönprogram negyedik résztvevőjét. A harmincas éveiben járó férfi több mint hat évet töltött börtönben, abból ötöt a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben. Ez idő alatt a felesége kezdeményezte a házasságuk felbontását, a fiát a börtönbe vonulása óta nem látta, a szülei meghaltak, testvérei nem látogatták. Mondhatjuk, hogy az Új Élet Börtönprogramot Jánosra szabták. Hangsúlyozza is, hogy örökre hálával tartozik a reintegrációs tisztnak, aki felhívta a programra a figyelmét, e segítség nélkül ugyanis - állítja - egészen biztosan visszakérült volna a börtönbe.

János április 2-án szabadult. A börtönkapuban az alapítvány munkatársai várták, elvitték a szállásra, elkísérték bevásárolni, majd az okmányirodába. Április 5-én már dolgozott. A munkaadója örömmel fogadta, hiszen a végzettsége szerint szobafestő férfi sok minden máshoz is ért. Egy kerékpárt kapott a munkába járáshoz, az árát megelőlegezte a cég vezetője, János havonta törleszti az összeget. És milyen az élet: a legelső munkanapján az egyik cég Külső Söptei úton lévő telephelyére kellett kikerekednie - nem tagadja, hevesebben vert a szíve, amikor elhaladt a börtön kapuja előtt. Néhány hónap alatt eljutott odáig, hogy munka után - az alapítvány közbenjárásával talált, kedvező bérleti díjú lakást - festette és csinosította. És bár ma már ott él, a kapcsolatot nem szakította meg az alapítvány munkatársaival, akik a munkaadójától is naponta kérnek visszajelzést.

János – úgy tűnik – a börtönprogram révén megtalálta az utat a társadalomba történő vissza-illeszkedéshez. Meséli, úgy tervezi, vonatra száll, felutazik Budapestre, és találkozik a sok-sok éve nem látott, ma már 12 éves fiával. És hogy milyen lesz a karácsonya idekint? Azt mondja, segíteni szeretne. Már kigondolta, hogy a félretett pénzéből vesz ezt-azt – élelmiszert és meleg ruhát – és odaadja az utcán élőknek. Számára így lesz teljes az ünnep.

ÚJRA ISKOLAPADBA ÜLTEK A BÖRTÖNÖK LAKÓI

Szeptemberben ismét kezdetét vette a soron következő tanév, amely a gyermekes családok mellett, a büntetés-végrehajtási intézetek több ezer felnőtt oktatásban résztvevő fogvatartottjának is új kihívásokat hozott.

A tanulás, képzés lehetősége kiemelten fontos a fogvatartottak reintegrációjában. Mindezt az intézetek elsődleges feladataik között kezelik, hiszen azoknak, akik szakmát szereznek, leérettségiznek, vagy akár főiskolai diplomával a zsebükből térnek vissza a társadalomba nagymértékben elősegíti a szabadulás utáni visszailleszkedésüket a tisztas munkavégzéshez szükséges végzettség megléte.

Az intézetekben folyamatosan biztosítottak a rabok számára a tanulás lehetőségei: a szervek évről-évre a tájegység sajátosságainak, a népszerű és az aktuális hiányszakmáknak megfelelő képzési programokat dolgoznak ki.

A bezártsággal járó frusztrációit nagymértékben csökkentheti az, ha a büntetésüket töltő elítéltek az elzárásuk idején tanulmányokat folytatnak, szakmát szereznek, tréningeken, kreatív és önszorgító programokon vesznek részt. A büntetés-végrehajtásban **az elmúlt években megközelítőleg 4000 fogvatartott vett részt** az intézetek által – közreműködő iskolák, képzési centrumok, és külsős oktatók közreműködésével – megvalósított oktatási programok és szakképzések valamilyen formáján. Nagy népszerűségnek örvendenek a tréningek és egyéb önszorgító-, önfejlesztő programok, amelyek országos szinten szintén több ezer elítélt üres óráit töltik ki.

Büntetés

Az elmúlt években jelentősen nőtt az érdeklődés a fogvatartottak körében az ilyesfajta fejlődési lehetőségek iránt. A 2023-as év őszéig általános-, közép-, és felsőfokú oktatásban több mint 2 500-an, szakmaképzésben majd 900-an, tréningen, terápiás és kreatív programokon, pedig közel 3 600-an vettek részt az ország börtöneiben raboskodók.

Az idei év újítása a szakmaképzés elméleti oktatásában és vizsgáztatásában valósult meg.

A szakképzés és felnőttképzés megújítása elengedhetlenné vált a gyors technológiai fejlődés és a munkaerő-piaci elvárások folyamatos változása miatt. A szakképzési rendszert a büntetés-végrehajtás is az új uniós elvárásokhoz igazította. Ennek megfelelően a rabok az ország minden pontján azonos időben vizsgázó tanulókkal egyszerre adhattak számot tudásukról.

A jövőben ez a fajta egységes és központosított elektronikus rendszer működik majd, melyhez a felkészítést és a vizsgához használt számítógépeket is biztosították a rabok részére.

ORSZÁGOS PÁLYÁZATON NYERTEK A FOGVATARTOTTAK

Az alapvető jogok biztosa jutalmazta őket

A „Covid utáni mindennapok, amiben élek” címmel hirdetett pályázatot az alapvető jogok biztosa a büntetés-végrehajtási intézetekben szabadságvesztésüket töltő fogvatartottak számára: a Covid utáni fogvatartotti életet, a mindennapok kihívásait bemutató verseket, novellákat, rajzokat, festményeket vártak tőlük.

A koronavírus világjárvány alatt meghozott intézkedések kihatottak a szabadságuktól megfosztott személyek mindennapjaira is. A korlátozások megszűnését követően az alapvető jogok biztosa 2023-ban meghirdette a „Covid utáni mindennapok, amiben élek” című irodalmi és rajzpályázatot, amelyre a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben elhelyezett fogvatartottak a reintegrációs tisztek felügyeletével, szakmai irányításával egyénileg és csoportos foglalkozások keretében irodalmi- és rajzalkotásokat készítettek. Az intézettől megküldött pályaművek száma országosan is kiemelkedő volt, így a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet „Intézeti különdíj”-ban részesült. Emellett mind a rajz-, mind az irodalmi kategóriában harmadik helyezést ért el egy-egy fogvatartott.

A Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben elhelyezett fogvatartottak is nagyon aktívak voltak: Nagy Júlia c. bv. őrnagy, reintegrációs tiszt 19 pályamunkát – hét verset, két novellát és tíz rajzot – továbbított az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalába, ahol már el is bírálták az alkotásokat. Kiderült, hogy a pályázaton eredményesen szerepeltek a szombathelyi fogvatartottak: a novella kategóriában egy második és egy harmadik helyezést értek el, egy társuknak pedig verséért különdíjat ítélte oda a bizottság.

Büntetés-végrehajtás

A fenti intézetek mellett az ország további büntetés-végrehajtási intézeteiben is szép számmal születtek említésre méltó pályaművek. A „Büntetés-végrehajtási intézetek” kategóriában a díjazások a következő képen alakultak:

Büntetés-végrehajtási intézetek

Festmény/grafika kategória:

1. helyezett	Orbán Szilveszter: A fogvatartotti lét mindennapjai	Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézet
2. helyezett	Turi Gábor: Közelebb	Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet
3. helyezett	Lébold Krisztián: Első viszontlátás	Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet – Bernátkút
Különdíj	Horváth Tibor: Életem a Covid után	Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet
Különdíj	Papp Krisztián: Az idő halk múlása	Veszprém Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet
Különdíj	Csorba Richárd: Újra a könyvtárban	Márianosztrai Fegyház és Börtön
Különdíj	Hegedűs Ferenc: Belső fény	Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézet
Különdíj	Cseri Norbert: Újkor	Balassagyarmati Fegyház és Börtön
Különdíj	Nagy Róza: Én	Hajdú-Bihar Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet

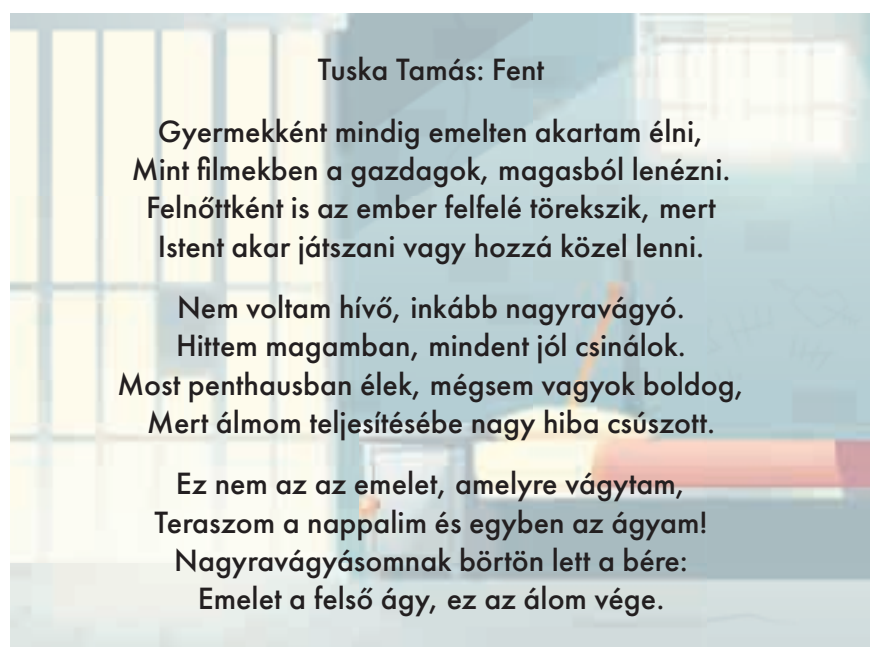

Orbán Szilveszter
Turi Gábor és
Lébold Krisztián
alkotása

Vers kategória:

1. helyezett	Tuska Tamás: Fent	Kiskunhalasi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet
2. helyezett	Sos Zoltán: Néma barát	Budapesti Fegyház és Börtön
3. helyezett	Petrovics Miklós: Rab éle	Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet
Különdíj	Lengyel Attila: Egy nap a sokból	Márianosztrai Fegyház és Börtön
Különdíj	Berek Bence Milán: Börtönbe bezárva	Tolna Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet
Különdíj	Bujtár Ottó: A legfontosabb ima	Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet

Novella kategória:

1. helyezett	Fodor Zsolt: F. bácsi	Veszprém Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet
2. helyezett	Gelle Krisztián: A számozott vitéz veréb	Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet
3. helyezett	Bodor Szabolcs: Visszatükröződések	Szombathelyi Országos Büntetés- végrehajtási Intézet
Különdíj	Tomasovszki Pál: Újrakezdés	Tököli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet

Büntetés-végrehajtási intézmények/Intézményi különdíjasok:

Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet

Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala a büntetés-végrehajtási intézetekben élők mindennapjait bemutató nyertes pályaművekből kiadványt állít össze. A nyertesek továbbá pénzdíjazásban részesültek és átvehették az alapvető jogok biztosa által aláírt okleveleiket.

VÉGÉHEZ ÉRT A TÖBB EZER ELÍTÉLT JÓVÁTÉTELÉT ELŐSEGÍTŐ EFOP PROJEKT

A Belügyminisztérium és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága konzorciumi partnerségben hét évvel ezelőtt indította el a „Fogvatartottak reintegrációja” című projektet, amely a konvergencia régiók büntetés-végrehajtási intézeteiben valósult meg. A büntetés-végrehajtási szervezet reintegrációs tevékenységeivel szorosan együttműködő, azt kiegészítve létrejött projekt fő céljai közé tartozott az elítéltek és a letartóztatottak munkaerőpiaci reintegrációjának erősítése, foglalkoztathatósági helyzetének javítása, valamint a bűnismétlés kockázatának csökkentése. A projekt október 16-án megrendezett zárókonferenciáján a Belügyminisztérium és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága képviselőinek jelenlétében értékelték az elmúlt évek eredményeit.

A projekt teljes ideje alatt több mint 7800 fogvatartott bevonása valósult meg, akik közül

831 fő állt munkába vagy regisztrált álláskeresőként szabadulásukat követően. A munkaerőpiaci reintegrációt elősegítette, hogy több mint 1400 fogvatartott szerzett piacképes szakmát. A projekt keretében 183 alkalommal valósult meg jóvátételi program, illetve kompetenciafejlesztő foglalkozáson 2200 fogvatartott vett részt. A büntetés-végrehajtási intézetekben több olyan projektet is sikeres megvalósítására került sor, melyek a munkaerőpiaci reintegráció mellett a társadalmi befogadást, a jóvátételt és a magyar állampolgárok egészségének megőrzését is hivatottak szolgálni.

Munkaszocializációs projekt keretében a fogvatartottak egészségügyi védőeszközök – lábzsák, körgumis sapka, zsilipruha és látogató kabát – előállításában vettek részt, melyeket díjmentesen az Országos Kórházi Főigazgatóság által kijelölt egészségügyi intézmények

részére kerültek felajánlásra. A Foglalkozási rehabilitációs programban vettek részt azok a fogvatartottak, akik a munkáltatásba valamely okból nem bevonhatóak. Számukra kiemelten fontos volt egy olyan program biztosítása, ahol szinten tartják, illetve fejlesztik a munkavégző képességeiket és készségeiket, hogy szabadságukat követően jobb esélyekkel indulhassanak a munkaerőpiacon. A programelemben az újrahasznosítás jegyében olyan kézműves dísz- és használati tárgyak készültek, melyeket óvodáknak, iskoláknak, állatmenhelyeknek és számos más állami és civil szervezetnek ajánlottak fel a büntetés-végrehajtási intézetek. A záró konferencián többek között ezekből a termékekből rendeztek kiállítást a projekt munkatársai.

A rendezvényen jóvátételi felajánlásra is sor került. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága nevében Bálint Brigitta bv. alezredes, projektvezető a foglalkozási rehabilitációs programelemben készített egyedi termékeket adta át a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Szimfónia programjában részt vevő gyerekeknek, akik a záró konferencia ünnepi műsorában szerepeltek. A kézműves termékeket nagyságrendileg 70 fogvatartott készítet-

te, akik a Kalocsai Fegyház és Börtönben, a Hajdú-Bihar Vármegyei Bv. Intézetben, a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Bv. Intézetben, a Veszprém Vármegyei Bv. Intézetben, az Állampusztai Országos Bv. Intézetben, valamint a Közép-dunántúli Országos Bv. Intézetben töltik büntetésüket.

A zenekar számára egy kézzel készített falnaptár és memóriakártya, a gyerekeknek pedig az órarendtől a tolltartón át többféle személyes használati tárgy is készült. Átadásra került még 50 darab székpárna, papírból készült kosárka és kézzel készített rajzfüzet is, valamint jókívánsággal ellátott, hajtogatott darumadarak, melyek elkészítését a japán 1000 daru legendája ihlette.

A projekt eredményeit ismertető előadásokat követően a program zárásaként Tóth Judit, a Belügyminisztérium európai uniós fejlesztések koordinációjáért felelős helyettes államtitkára köszönetét fejezte ki a kiemelt projektben résztvevőknek.

Az EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú, "Fogvatartottak reintegrációja" című projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósult meg.

KÉTKEZI MUNKÁVAL A KÖZ ÉRDEKÉBEN

Kompkötő, templomkert, fogda és ártér – csak néhány azok közül, amelyek az év során az elítéltek munkája folytán tisztultak, szépültek, renoválódtak. A büntetés-végrehajtási szervezetnek gyakorta hangoztatott, kiemelt célja, hogy minden munkára alkalmas fogvatartott dolgozzon, a társadalom számára hasznos és a saját, majdani hétköznapi életére való felkészítését támogató tevékenységet végezzen. Az idei év mérlegét tekintve elmondhatjuk, hogy egy újabb dolgos esztendőt tudhatnak maguk mögött a börtönök lakói.

Az ország börtöneiben évről-évre a tettük következményeikért felelősséget vállaló elítéltek egy része lehetőséget kap arra, hogy a börtön falain kívül végzett társadalmilag hasznos munkával enyhítsenek az általuk okozott károkon, egyúttal csökkentsék a velük kapcsolatos előítéleteket is. A rendkívül változatos jóvátételi programoknak köszönhetően szépülnek meg kórházak, gyermek- és időotthonok, iskolák, óvodák és közterek.

Külső munkálatok során gyakorta vesznek részt elítéltek **tereprendezés**ben, takarításban, bozótirtásban. Fogvatartottak nyírták a fűvet több szombathelyi temetőben a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet és a Vas Megyei Temetkezési Kft. megállapodása alapján. A szabadságvesztésüket a vármegyeszékhely börtönében töltő fogvatartottak hat, jelenleg is üzemelő köztemetőben végeztek jóvátételi munkát. Április végétől október közepéig a herényi, az oladi, a zanati, a zarkaházi, a szentkirályi és a gyöngyöshermáni temetőben nyírták a fűvet, és vágták a sövényt. Mindenszentek és halottak napja alkalmából a Budapesti Fegyház és Börtön elítélteit tették rendbe az Új köztemető melletti Kozma utca környékét. Egerben szintén nagy hagyománya van a városi ünnepségek helyszíneinek fogvatartotti előkészítésében. 2023-ban már 127. alkalommal takarítottak, fűvet nyírtak, parkot gondoztak és a lehullott leveleket is összegereblyézték a helyi rabok.

A **folyók mentén** is időszakosan feltűntek a rabruhás munkások. A Tisza menti Országos Büntetés-végrehajtási Intézet és a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság szoros együttműködés keretében foglalkoztatja a fogvatartottakat. Idén hat fogvatartott bevonásával, havonta négy alkalommal végeztek kaszálást, bozótirtást, csatornameder takarítást. A szekszárdi börtön elítélteit jóvátétel keretében, Kölesden tisztították meg a kerékpárút melletti vízelvezető árkot, Állampusztán a Fűz-völgy Öntöző Főcsatorna kilométereken át kanyargó partszakaszát tették rendbe, Vácon pedig a Duna-parton húzódó sétányt és kerékpárutat takarították meg a helyi börtönben raboskodók. A Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Zala Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet között is aktív az együttműködés: az intézet a társadalmi szerepvállalása megerősítéseként és a fogvatartottak reintegrációja keretében részt vállal a vízügyet érintő munkálatokban – az elítéltek elsősorban az árterületeket tették és teszik rendbe a jövőben is.

A kézimunkát igénylő feladatokat minden évben az elítéltek végzik a földeken. A **mezőgazdasági munkálatok**ban az őszi kiemelt jelentőséggel bír, ezúttal is több tonna kukoricát, a szóját és a napraforgót arattak a Nagyfa-Alföld Kft. termőföldjén. A munkálatokban segédkező

fogvatartottak egyhektárnyi fokhagymát, és háromhektárnyi vöröshagymát is a magtárakba takarítottak. Október közepén közel háromszáz hektáron elvetették a búza és a repce magjait, ezt követően pedig az őszi fokhagymát telepítették, leszedték a fűszerpaprikát és segédkeztek a learatott termények csoportosításában.

Fogvatartottak keze nyomán épültek, szépültek az **intézeti és állami tulajdonú helyiségek** is. Megújult a Tolna Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet vizesblokkja, valamint a vármegyében három elítélt tette rendbe Alsónyék közelében egy állami tulajdonú raktárépület telephelyét. A Hajdú-Bihar Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézetben folyó felújítási munkálatoknak köszönhetően a konyhai előkészítő helyiségek, a főző, a mosogató, valamint a tálaló helyiség festésére került sor. A házi műhelyeknek köszönhetően további intézetek is renováláson estek át. Többek között a Kiskunhalasi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet oktatási épületének lépcsőjét csempézték ki a burkoló szakmaképzés gyakorlat lezárásaként a fogvatartottak, a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben egy számítógépes munkaállomással felszerelt új tárgyalóhelyiséget alakítottak ki, valamint buszmegállót építettek Pálhalmán.

A csaknem 140 éves pécsi börtönben önként jeleztek a rabok saját zárkaik kifestésére. Az idén nyáron bevezetett „Házi Praktikák” nevű szakkör részeként a térítésmentes munka hozzájárult ahhoz, hogy a cellák lakói nagyobb körültekintéssel legyen saját munkájuk állagmegóvására.

Jóvátételi munkában végezték a kádártai református templom kerítésének mázolását és a falfestés javítását a veszprémi rabok, valamint a veszprémi rendőrségi fogda festését is fogvatartottak végezték: négy elítélt egy hét alatt tette rendbe a zárkákat, a szociális és közösségi helyiségeket, valamint a folyosót. A csopaki Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ közel 18 hektáros objektumának parkgondozási feladatiban is fogvatartottak segédkeztek, a győri büntetés-végrehajtási intézet elítéltei pedig a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Rendőr-főkapitányság csónakházában végeztek festési munkálatokat. A borsodi Szirmabesenyő egész évre ellátta munkával a jóvátételre jelentkező rabokat: vízelvezető árkot takarítottak, rendbe tették a sírkertet, és egyéb közterületek tereprendezését is ellátták.

Újabb állomásához érkezett a Gyermekotthonok Felújítási Programja, amely a büntetés-végrehajtási szervezet és az alapvető jogok biztosának közös projektje. Felsőzsolcán a Szent Benedek Lakásotthon, Balassagyarmaton pedig az Ipolypart Fészek Gyermekotthon újul meg a közeljövőben fogvatartotti munkálatással.

BB – BÖRTÖN BOOKS

Sokan szívesen olvasnának az általában „isteni” jelzővel illetett, hasonló monogrammal büszkélkedő színésznőről, azonban őket most el kell szomorítanom. A betűk most nem Brigitte Bardot-t jelölik, neki valószínűleg egyébként sem sok köze lenne a magyar büntetés-végrehajtáshoz. E két betű most egy trendi módon magyar és angol szóból összevont mozaikszó: Börtön Books. Az elnevezés és összevonás pusztá figyelemfelkeltés, marketing. Maga, amit jelöl egy könyvajánló sorozat, mely olyan könyveket gyűjt össze, amiknek köze van a börtönhöz.

Jókai Mór: A tengerszemű hölgy

Jókai nosztrai hősnője, a gazdag ügyvéd lány, Asztalos Erzsike férjgyilkosság miatt került börtönbe. Életfogytiglanra ítélték, Márianosztrára került. Jókai – miközben a bűnt és a büntetést tanulmányozta – börtönlátogatásai során találkozott az igéző szemű fegyencnövel. A nosztrai szájhagyomány szerint a gyakorta hisztérikusan viselkedő asszonyt zárkatársa egy veszekedés során cséphadaróval súlyosan megsebesítette, s az sérüléseibe bele is halt. A rabtemetőben földelték el.

Lepies György: Leszámolás a börtönben

Barta Jóska már a nevelőintézetben is kemény fiúnak számított. Szüleit nem ismerte. Az edzőjét azért szerette rajongásig, mert amikor az első edzésre lement, olyan szeretettel fogadta, mintha a saját gyermekét próbálná bevezetni az ökölvívás rejtelseibe. Amikor pedig első edzése után magához ölelte, Jóska szinte megszárdult a boldogságtól. Már akkor látni lehetett, hogy hírnevet, kitörési lehetőséget nem lakatos szakmája fogja megadni neki. A konyháksislány Ágnesbe egy pillanat alatt beleszeretett, és

már az esküvőt tervezgették. Egy délután elváltak egymástól a városban. Ezen a szürke délutánon négy szörnyeteg várakozott egy kapualjban, hogy az első arra jövő „valamirevaló bigét” magukévá tegyék, és kiéljék mocskos hajlamaikat. Ágnes sétált arra hazafelé...

Barta Jóska bosszút esküdött halott menyasszonyáért. Terve szerint kisebb kihágás miatt lecsukatta magát, és sorban megkereste a börtönben azokat a szörnyetegeket, akik Ágnessel végeztek. Egyik alkalommal Máriaverebesre szállították. Máriaverebes valamikor apácázárda volt...

Szimin Magda: Mire a meggyfa kivirágzik

„Magas, szikár, ötven év körüli apáca, hosszú hegyes orral sovány csontos arcán. Szeme gyanakodva fürkészett és hófehér főkötőjének szárnyai kimért, gyors mozdulatainak megfelelően, ütemesen remegtek. Megsemmisítő pillantással döfött át bennünket. Mert zavarunkban, mivel nem tudtuk, hogyan viszonyozzuk a köszönést, hallgattunk. Hogyan köszönhetnénk ezeknek a hangtalanul elsuhanó valószínűtlen lényeknek? „Jónapot”-tal?”

A vajdasági Simin Bosán Magda író, szerkesztő, politikai aktivista könyvében arról ír, milyen volt az élet politikai fogolyként a negy-

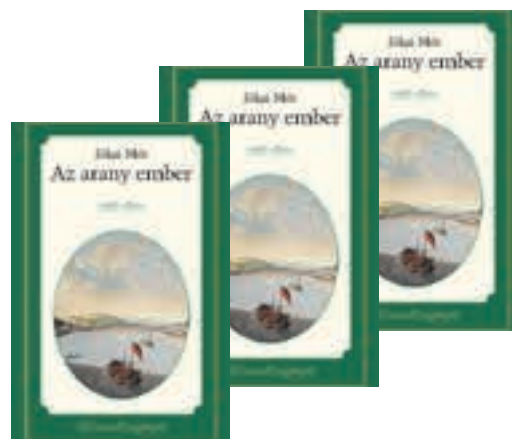
venes évek magyar börtöneiben – milyen volt az élet az irgalmas nővérek márianosztrai börtönében, ahol a politikai fogolynak duplán bűnhődnie kellett: a börtön bezártsága által és a számára idegen nézetek – a hit – által.

Jókai Mór: Az arany ember

A regény hőse egy üzletember, akit szegény hajóbiztosként a véletlen, saját vakmerősége és nem utolsósorban ügyeskedése hatalmas vagyonhoz juttat. A főhős kettős életét több szereplő köti össze, véletlenek és törvényszerű találkozások, társadalmi összefüggések alakítják sorsukat.

Jókai azért, hogy könyveiben a bűn és a bűnös magatartást minél életszerűbben tudja ábrázolni többször látogatott el hazai börtönökbe, ahol a tengerszemű hölgy mellett és másik fegyencnő is megihlette. A regényben Athália néven szereplő női alak egy életfogytiglani börtönre ítélt rabnő – „keményszívű, hallgató, bűnbánatlan”. Büntetésének letöltése alatt többször volt kegyelemosztás. Elvetemültsége miatt őt sohasem javasolták erre. Athália is a rabtemetőben nyugszik valahol.

PETŐFI 200

EZ AZ ÉV A 200 ÉVE SZÜLETETT PETŐFI SÁNDORÉ

Nem ott szavalt, nem ott született és nem úgy hívták...! A nemzet költőjének élete tele van kétséges tényekkel, máig vitatott tévhitekkel, öröksége a jelenben is számos érdekességet hordoz. Tudta, hogy kis országunkban az ő nevét viseli a legtöbb utca, vagy azt, hogy előtte nem volt divat a feleségeknek versben szerelmet vallani?

Szinte hihetetlen, hogy már két évszázad eltelt azóta, hogy a magyar irodalom egyik legnagyobb alakja, nemzeti hős költőnk Petrovics Sándor néven napvilágot látott. Ezen jeles alkalomból 2023-at Petőfi-émlékvénekként nyilvánították, mondhatni idén a kultúra képzeletbeli csapjából is ő folyt.

Ez alkalomból összegyűjtöttünk 15 top érdekességet, amelyek kevésbé köztudottak.

1. NEM SZAVALT A NEMZETI MÚZEUM LÉPCSŐJÉN

Nagy tévhit! A forradalom ikonikus költeményévé vált Nemzeti Dalt 1848. március 15-én Petőfi elszavalta ugyan a Pilvax kávéházban, és az orvosi egyetem udvarán is, de a Nemzeti Múzeum lépcsőjén nem. A máig élő tévhit onnan fakadt, hogy egy korabeli röplap metszete ott ábrázolta őt a szónokok között, ez pedig gyorsan a köztudat része lett.

2. RÓLA NEVEZTÉK EL A LEGTÖBB MAGYAR UTCÁT

Magyarországon Petőfi Sándor utcából van a legtöbb mindmáig. Szinte minden településen található belőle legalább egy. A lista második helyezettje Kossuth Lajos, a harmadik pedig Ady Endre. (Ki hitte volna?!)

3. SZLOVÁK-MAGYAR CSALÁDBA SZÜLETETT

Szlovák származású édesapja, Petrovics István magát már magyarnak vallotta. (És nem szerb származással rendelkezett, mint ahogy állította azt egy sokáig élő, majd családfakutatók által megcáfolt elmélet.) Petőfi édesanyja, Hrúz Mária pedig olyannyira szlovák családból származott, hogy az volt az anyanyelve is, és felnőtt korában sem beszélt tökéletesen a magyart.

4. SZÜLETÉSI HELYE MÁIG VITATOTT

Mind úgy tanultuk az iskolában, hogy Petőfi Sándor Kiskőrösön született. Ezzel nem min-

denki ért egyet. A hivatalosan elfogadott Kiskőrös mellett Szabadszállás, Félegyháza, Kun-szentmiklós és Dunavecse is felmerült az idők során, mint Petőfi születési helye. Petőfi maga is egyes okmányokban Kiskőröst, másokban Szabadszállást jelölte meg születési helyeként.

5. MÁR A SZÜLETÉSE NAPJÁN MEGKERESZTELTÉK

Az bizonyos, hogy Kiskőrösön keresztelték meg január 1-jén, és az is, hogy az újévre virradó éjszaka született, de hogy pontosan éjfél előtt vagy után, arról nincs érdemi forrás.

6. BAL KEZES VOLT

A balkezesség nem megszokás, hanem biológiai alapokon nyugvó, a balt a jobbal szemben előnyben részesítő kézhasználat, ami a jobb agyfélteke dominanciával magyarázható. Ennélfogva művészek között sokkal gyakoribb. Érdekes információ, hogy az idő előre haladtával a balkezesek aránya a nyugati országokban folyamatosan nő.

7. CSUPÁN ÉLETE UTOLSÓ HÉT ÉVÉBEN VISELTE A PETŐFI NEVET

Petrovics Sándorunk csak 1842 őszén vette fel a magyarosabb hangzású Petőfi Sándor nevet. Előtte az első megjelent költeményei írójaként még Petrovicsként szerepel.

8. ÁLNÉVEN MUTATKOZOTT BE VÖRÖSMARTYNAK

1842 karácsonyán látogatott Pestre, ahol találkozott az általa sokra tartott Vörösmarty Mihállyal és Bajza Józseffel. Pönögei Kis Pál néven

mutatkozott be a két irodalmi szaktekintélynek, hogy megtudja a valódi véleményüket a Petőfi-versekről. Csak azután fedte fel az inkognitóját, hogy Vörösmartyék dicsérték a költeményeit.

9. MÁR A SZABADSÁGHARC ELŐTT IS VOLT KATONA

Miután a tanulmányait idő előtt abbahagyta, és összeveszett a szüleivel, egy hirtelen gondolattól vezérelve - magát idősebbnek hazudva -, 16 évesen jelentkezett katonának, a császári seregbe. Sopronban a 48. gyalogezredbe sorozták be. Grazban és Horvátországban is szolgált, és közel másfél év után a gyenge egészsége miatt szerelték le.

10. Ő HONOSÍTOTTA MEG AZT, HOGY FELESÉGHEZ IS LEHET SZERELMES VERSET ÍRNI

Bizony, a magyar, sőt a világirodalomban sem számított korábban bevett gyakorlatnak az, hogy valaki a házastársához írjon szerelmes verset. Az ilyen költemények tárgya a reménytelen vágyakozás hölgye, vagy az epekedő vágy meghódítandó személye szokott lenni, semmiképp sem egy állandó társ. Petőfi szerelmes versei Szendrey Júliához fordulatot jelentettek ezen a téren, később pedig Radnóti Miklós vitte tovább emlékezetesen ezt a vonalat a magyar lírában.

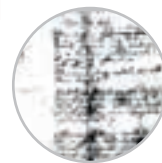
11. MAI SZEMMEL NAGYON ALACSONYNAK SZÁMÍTOTT

Alig becsülik 162 centiméteresre, ez azonban csak mai szemmel számít kimondottan alacsonynak. Persze a 19. század első felében

sem mondták volna daliás természetűnek, de a férfiak között ez akkoriban közepesnek számított.

12. 1000 VERSET ÍRT MINDÖSSZE EGY BŐ ÉVTIZED ALATT

Az irodalomtörténészek összesítése szerint közel 1000 Petőfi-vers létezéséről tudunk, amelyek közül kb. 850 fent is maradt. Az első ismert költeményét még diákként, 1838-ban írta, de igazán csak 1842-től indult a költői pályája, tehát az 1849-es haláláig bezárólag alig néhány év alatt hozta össze ezt a hatalmas mennyiséget.

13. MÁR ÉLETÉBEN MEGZENÉSÍTETTÉK

A költő műveinek már életében olyan nagy sikerei voltak, hogy több művét még életében dalba foglalták. Kiemelendő, hogy egyik verse a fiatal német filozófust, Friedrich Nietzsche-t is megihlette.

14. JÓKAI VOLT AZ ALBÉRLŐJE

Amikor 1847-ben a feleségével Pestre, egy Dohány utca háromszobás lakásba költöztek, akkor az egyik szobát kiadták egy albérlőnek. Méghozzá a magyar irodalom egy másik legendás nagyságának, Jókai Mórnak, akivel Petőfi baráti viszonyt ápolt.

15. NAPLÓT VEZETETT

Méghozzá nagyon részletesen. Ennek köszönhetően szinte napi bontásban, apró részletekig ismert, hogy mikor merre járt, mit csinált vagy éppen kivel találkozott nemzeti hősünk.

ADY ENDRE

Életútja. Költészete. Érdekessegek

Életében az áttörést 1903 augusztusa hozta el: ekkor ismerkedett meg Diósyné Brüll Adéllal, egy Nagyváradról elszármazott gazdag férjes asszonnyal, aki ekkor Párizsban élt és látogatóba jött haza. Ady és Léda híres se veled, se nélküled kapcsolata tagadhatatlanul rengeteg szenvedéllyel és érzellemmel volt tele: hol örülten szerették egymást, hol szívből gyűlölték egymást, utóbbi pedig néhányszor tettelegességgig is fajult. Egy biztos: Léda halhatatlan műzsája lett Adynak, az aszszony által kiváltott érzelmek és a párizsi látogatások óriási hatással voltak művészetére. A műzsává avanzsált Adélnak köszönhetően talált rá önmagára Ady, az ő ihletésére vált „Új versek” című kötetével sikeres művésszé. Kapcsolatuk 1903-tól 1912-ig tartott, melyben óriási törés volt, amikor 1907-ben Léda halott gyermeket hozott világra. Léda iránt érzett szenvedélyes szerelmét az évek során egyre hevesebb viták kereszteték, mígnem 1912-ben Ady kiadta az útját Elbocsátó

szép üzenet című versében. Bár ebben azt írja, Léda köszönhet mindent Ady-nak, a valóságban ez fordítva volt; Léda karolta fel annak idején a költőt, és segítette hozzá az ismertséghez. Ady rendkívül kicsapongó életet élt Léda mellett, egyik alkalommal Nagyváradon ismerkedett meg egy táncosnővel, akitől elkapta a szifiliszt, ami szervezetének legyengülését, és végül a halálát okozta. 1919. január 27-én, 41 évesen hunyt el a Városliget mellett fekvő Park-szanatóriumban. Munkásságával a modernség és a politikai radikalizmus szimbólumává vált. Életében összesen 13 verseskötetet és több száz publicisztikát jelentet meg. Halála után az életműve egyre nagyobb elismerést kapott, és azóta is a magyar irodalom egyik legnagyobb alakjaként tartják számon. után az életműve egyre nagyobb elismerést kapott, és azóta is a magyar irodalom egyik legnagyobb alakjaként tartják számon.

SEM UTÓDJA, SEM BOLDOG ŐSE...

Sem utódja, sem boldog őse,
Sem rokona, sem ismerőse
Nem vagyok senkinek,
Nem vagyok senkinek.

Vagyok, mint minden ember: fenség,
Észak-fok, titok, idegenség,
Lidérces, messze fény,
Lidérces, messze fény.

De, jaj, nem tudok így maradni,
Szeretném magam megmutatni,
Hogy látva lássanak,
Hogy látva lássanak.

Ezért minden: önkínzás, ének:
Szeretném, hogyha szeretnének
S lennék valakié,
Lennék valakié.

Arty Eury

ÚGY ÉRZEM, A HELYEMEN VAGYOK

Ráncsik Róbert rendőrből lett börtönlelkész

Mindenki számára van újrakezdés – vallja Ráncsik Róbert, és az ő szájából tényleg hitelesen hangzik ez a mondat. Tizennyolc évig rendőr volt, 2020 óta a zalaegerszegi börtön lelkésze, mellette a csesztregi plébánián szolgál. Szereti a rockzenét, ha ideje engedi, a főzőtudományát is megcsillogtatja a konyhában, emellett hetente többször megjelenik a helyi edzőteremben is, ahol ma már természetes, hogy a bemelegítésnek a közös ima is része. Ráncsik Róbertet december 2-án szentelte állandó diakónussá dr. Székely János megyés püspök – ebből az apropóból ült le vele beszélgetni Nagy Ildikó bv. főhadnagy.

Ki tudja, mi lett volna, ha a szigorú és ateista határőr apuka mögött nincs a szőlősgyöröki Istenfélő nagymama, aki titokban imádkozni tanította a nyarait nála töltő szentgotthárdi unokát? Aki aztán egyházi iskolába készült, apja viszont katonai középiskolába szánta, így végül a szentgotthárdi gimnázium lett a kompromisszum eredménye. És ki tudja, mi lett volna, ha a húszévesen a szentgotthárdi templom előtt verekedő, akkortájt eléggé balhész korszakát élő Robira nem egy pap szól

rá: fiatal ember, maga meg mit csinál? Aztán ez a pap azt is hozzátette, hogy szerdán este hat órákor várja a plébánián egy beszélgetésre. Az egyetlen beszélgetésből azonban több lett: Róbert másfél évig járt a plébánoshoz. Ezek a találkozások nemcsak megszeli-
díteték, de újra Isten közelébe „terelték”, olyannyira, hogy eldöntötte: pap lesz. Ám a szerelem közbeszólt. Adódott a kérdés, mihez kezdjen, míg nem rájött, hogy nem csak reverendában mutathatja a jó irányt az embereknek. Így került a tiszthelyettes-képző iskolába, és így lett rendőr.

Tizennyolc év után történt valami: egyik hozzátartozója beteg lett – amiről azóta kiderült, hogy bár gyógyíthatatlan, de kezelhető –, újabb fordulatot hozott Róbert életébe: megfogadta, hogy ha rokonukat nem veszítik el, akkor leszerel, és eredeti tervei szerint az Úrnak fog szolgálni. Így lett: végül szolgálati járadékosként hagyta el a rendőrséget és jelentkezett teológiára, a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskolán végezte tanulmányait.

Hogyan lett börtönlelkész? Teológushallgatóként hetente végigjárta a körmendi kórház kórtermeit: imádkozott azokkal, akik kérték, beszélgetett velük, meghallgatta őket. Ha valaki áldozni akart, vagy szentségekkel kapcsolatos kérése volt, azt felírta, és jelezte a helyi plébánosnak. Körülbelül egy éve végezte ezt a szolgálatot, amikor egy beszélgetés során elmondta a lelki vezetőjének, hogy nem érzi magát alkalmasnak erre a szolgálatra, úgy véli, nem ez az ő útja. Az atya megkérdezte, miért nem próbálja meg a börtönmissziót. „Az szóba sem jöhet! Rendőr voltam tizennyolc évig, engem ott megesznek!” – ez volt az első reakciója, némi gyözködés után azonban úgy döntött, ha a zalaegerszegi börtönlelkész nem zárkózik el az ötlettől, akkor megpróbálja. Ennek kilenc éve, azóta szolgál börtönpasztorációban. Először öt évig missziósként segített a börtönlelkésznek, majd 2020-tól – amikor az elődje távozott – már főállású börtönlelkészként szolgál a zalaegerszegi büntetés-végre-

hajtási intézetben. 2020-ban abbahagyta a hitoktatást, 2021-től a börtönlelkészi tevékenysége mellett a csesztregi plébánián is szolgál.

„Kezdetben kissé tartottam attól, hogy a rendőri múltam miatt nem, vagy nehezen fogadnak majd bizalmukba a fogvatartottak, és nem a lelkipásztort látják bennem, hanem a rendőrt, aki – nagyon leegyszerűsítve a dolgot – a velük szembeni oldalon áll. Meglepődtem, hogy nem így történt, sőt: nagyon hamar elkezdtek hozzám járni lelki beszélgetésekre. Úgy érzem, hogy a rendőri tapasztalataim segítettek és a mai napig is segítenek: ha észreveszem, hogy egy kicsit is „színezik” a dolgot, akkor szólok, és úgy érzem, ez erősíti az irántam tanúsított pozitív hozzáállásukat. Vannak olyan fogvatartottak, akik rendszeresen igénylik a velem való személyes beszélgetéseket, amikor is együtt imádkozva erősítem a hitüket és tartom bennük a lelket” – mondja.

„Nekem az a feladatom, hogy ezeknek a fogvatartottaknak próbáljam megmutatni az irgalmas Jézust. Azt a Jézust, aki nekik is ad esélyt az újrakezdésre. Bevallom, nem mindig könnyű ez a küldetés. De akkor is ez a feladatom, és ezt még ezekkel az emberekkel kapcsolatban is szeretetből teszem, hogy meggyőzzem őket arról, hogy mindenki számára van újrakezdés. Igen, néha le kell küzdenem azokat az érzelmeket, amelyek előtérbe kerülnek bennem egyes eseteket látva és hallva. Viszont nekem arra kell törekednem, hogy megértsem őket. És ez általános törekvése kell, hogy legyen a lelkésznek. Mindenkit igyekeznie kell egyformán szeretni. És ha ez nem megy, akkor is készen kell állnom arra, hogy bármikor tudjam nekik közvetíteni az irgalmat. Hiszen ahogy Máté evangéliumában olvashatjuk, a Mennyei Atya „felkelti napját jókra is, gonoszokra is, esőt ad igazaknak is, bűnösöknek is.” Ez muszáj, hogy erőt adjon a fogvatartottaknak! Ezt a tényt, hogy mindenki számára van újrakezdés, van remény, ezt kell mindennap megmutatnom nekik. Bíró László püspök atya mondta egy helyen, hogy a remény a fogvatartottak egyet-

Börtönűség

len kapaszkodója. „Ezekben az emberekben őrizni kell a reményt, őrizni a reményt, hogy van jövőjük!”, így mondta pontosan. Hiszem, hogy ez az egyik legfontosabb feladata a börtönlelkésznek. Dosztojevszkij Zoszima sztarece az A Karamazov testvérekben elmondja azt, amit én is gondolok erről: mi mindannyian felelősek vagyunk mindenkiért és mindenért.”

És ha már felelősség: a börtönlelkész a fogvatartottak szabadulása után is lelkész, így előfordul, hogy az egykori elítéltek a börtönön kívül is igénylik tőle a lelkipásztori segítséget. Honnan meríti az erőt szolgálatához?

„Természetesen a Szentháromságos Egy Isten-től kapom az erőt. És ez nem a teológustól, a lelkipásztortól elvárható kötelező válasz, hanem valóban ő adja meg nekünk minden egyes nap az erőt a szolgálatunkhoz. Többször voltam fáradt vagy kedvetlen, de mindig kaptam erőt tőle. Volt, hogy imádkoztam hozzá, és pár perc múlva megkérdezte a fogvatartott, hogy hogy vagyok. Belenéztem a szemébe, már majdnem azt mondtam, hogy kicsit fáradt vagyok, de mégsem mondtam, hanem azt válaszoltam, hogy jól. És tényleg jól, na-

gyon jól voltam. Nagyon jól vagyok. A helyemen vagyok, úgy érzem... Aztán erőt kapok a hívektől hétvégenként, akik mindig megköszönik, hogy együtt lehettünk. És természetesen erőt és támogatást kapok a családomtól. – mondja.

Ráncsik Róbertet december 2-án szentelte fel állandó diakónussá dr. Székely János megyés püspök. A diakónus (szerpap) a görög diakonosz (szolga) szóból ered. A diakonátus intézményét a II. Vatikáni zsinat állította vissza. Egyik formája lehet az, hogy nő, kipróbált férfiakat is felszentelnek e szolgálatra, ha elmúltak 35 évesek és egyéb előírásoknak is eleget tesznek. A lényeg, hogy az egyház hívja meg az erre alkalmas férfiakat a szolgálatra. Általában azokat a férfiakat szentelik fel, akik már amúgy is jó ideje végzik a diakónus szolgálatait, feladatait. A diakónusoknak többféle feladatuk van: szolgálnak a szentmisében, az isteni misztériumoknál, segédkeznek a püspöknek, az áldozópapoknak. Áldoztatnak, esketnek, megáldják a házaspárokat, keresztesnek, hirdetik az evangéliumot, prédikálnak, temetnek – és végzik a szeretet különböző szolgálatait.

HALOTTAK NAPI HAGYOMÁNYOK SZERTE A VILÁGBAN

Magyarországon visszafogottabban és meghittebben emlékezünk meg a halottak napjáról és a mindenszentekről, mint máshol a világban. Ilyenkor mécsest gyújtunk, koszorút viszünk ki a sírokra és fényárban úszik a temető. A szertartások, az ünnepélyes, intim megemlékezések ünnepe ez. Hogyan ünnepeljük hazánkban, és hogyan emlékeznek meg más országok a halottak napjáról és a mindenszentekről?

MAGYARORSZÁG – November 1-jén és november 2-án felidézzük a szeretteinkkel eltöltött boldog pillanatokat, történeteket mesélünk, hiszen emlékezni öröm. Jellemzően mindenszentek délutánján, estéjén szokás rendbe tenni a sírokat, és amikor besötétedik, gyertyákat gyújtani a halottakért. Ezen a napon sok helyen még ma is a hagyománynak megfelelően néhány órán át folyamatosan harangoznak.

A mindenszentek hagyománya a VII. századra nyúlik vissza és a IX. században vált kötelező egyházi ünnepé. A november 2-ai halottak napja a bencés szerzetesek clunyi kolostorából terjedt el a X. században és a XIV. századra már általános szokássá vált. Mindenszentek ünnepéből az utóbbi kétszáz év során lett a halottak napjának előestéje. A halottak napja a tisztítótűzben szenvedő lelkek emléknapja. Mindkét ünnep keresztény eredetű, alapvetően katolikus ünnep.

A halottak napi ünnepkörhöz a népi hagyományainkból eredő szokások is tartoznak, melyek egyes falvakban még ma is élnek, a népi babonák fennmaradtak a keresztény ünnep mellett is. Bizonyos cselekvések például a mosás és a varrás tabunak számítanak a hagyományok szerint, mert úgy tartják, hogy halottak nyugalma miatt ekkor mellőzni. A magyar babonákban is jelen van, hogy ezekben a napokban a holtak visszatérhetnek a földre, de velük együtt minden rossz, ártó lény is hatalmat kap egy napra az élők világban, ezért nálunk a találkozás helyett inkább elkerülni szokás a visszatérő lelkeket, harangzúgáskor, vagy sötétedéskor nem érdemes kimenni az utcára.

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK - Halloween az USA egyik legnépszerűbb ünnepe. Eredete a római időkre nyúlik vissza, az ősi kelta hagyományokból kialakult autentikus ünnep, amit október 31. éjszakáján eredetileg az angolszász országokban (Írország, Skócia, Amerikai Egyesült Államok, Kanada) ünnepeltek, de mára az egész világon elterjedt. Úgy hitték a kelták, hogy a holtak szellemei visszatérnek október 31-én és összezavarják az élők életét, felbillennek az e világ és a túlvilág közötti határok. Azért, hogy ezt megakadályozzák különböző jelmezekben, maskarákba öltöztek, hogy összezavarják a holtak szellemeit. Ebből a szokásból alakult ki a

Böntönűség

halloween-i buli, amikor a gyerekek beöltöznek különböző rémisztő jelmezekbe és útnak indulnak cukorkát és csokit gyűjteni. „Csokit vagy csalunk!” (Trick or treat) – ezzel a mondással járják a házakat a gyerekek, és ha a házigazdák nem adnak csokit, akkor különböző csínytet követnek el a gyerekek. A házakat műpókhálóval, dísztökkel, lámpásokkal szokás feldíszíteni ezekben az országokban.

A halloweenhez kapcsolódó szokások Magyarországra is elérték, már nálunk is hagyomány a tökfaragás, a jelmezbe öltözés, cukorkagyűjtés.

Az illusztrációt készítette: Kukurta Attila Gábor

MEXIKÓ - A mexikói halottak napja, vagyis a Día de los Muertos, Mexikó világszerte egyik leg híresebb ünnepe, amely 2008-ban az UNESCO szellemi kulturális örökségi listájára is felkerült. Az élet és a halál ünnepe ez. A holtak szellemeit, mintha csak élők lennének, visszavárják halottak napján, hogy „beszélgessenek” velük, felidézzék a múlt kedves emlékeit, együtt falatozzanak és vigadjanak.

A mexikói hagyományok szerint október 31-én éjfélkor kinyílik a mennyek kapuja a halottak előtt, hogy visszatérhetnek szeretteikhez. Az ősi tradíciók szerint november 1-jén a gyermekek, november 2-án a felnőttek szellemei teszik látogatásukat. A temetői sírok ilyenkor alig látszanak ki a narancsszínű virágözönből, melyeket ezernyi gyertya fénye világít meg. A családtagok különleges, oltárt építenek az elhunytak számára és kihelyezett fényképekkel, vízzel, étellel, különböző felajánlásokat téve ösztönzik a szellemeket a visszatérésre. Az oltártól a sírig vezető utat bársonyvirággal hintik meg, mely szimbolikus jelentéssel bír: a virág vezeti a holtak útját, hogy visszataláljanak az élők világába.

Jellemző ilyenkor, hogy az emberek is csontvázjelmezt öltenek magukra, színesre festve arcukat, hosszú mexikói népviseletben vonulva.

VILÁGRA SZÓLÓ TALÁL MÁNYOK MAGYAR KÉZBŐL

Június 13-a a magyar feltalálók napja, amelyet először 2009. június 13-án ünnepeltek a Magyar Feltalálók Egyesületének 20. évfordulója alkalmából. Bizonyára többen hallottak már a Béres cseppről, a Rubik kockáról, de Irinyi János neve is ismerősen cseng a gyufa hallatán, de vajon azt tudták-e, hogy a hűtőszekrény is magyar feltaláló nevéhez fűződik? Hallottak-e már az átlátszó betonról, vagy a magyar Jedi-késről? Cikkünkben olyan magyar találmányokat mutatunk be, amelyek talán kevésbé ismertek a köztudatban.

VILLANYKÖRTE

Sokan hiszik azt, hogy a villanykörte feltalálója Thomas Edison, azonban ez nem a teljesen így történt. 1930 az az év, amikor Bródy Imre társaival felfedezte a kriptontöltésű izzólámpát. Bródy az Egyesült Izzó kutatólaboratóriumában dolgozott, ahol felismerte, hogy a kripton nem csupán csökkenti a hővezetési veszteségeket, hanem felhasználásával a lámpa élettartama jelentősen növelhető. Fél liter kriptonból készített négy izzót, amelyek az eddigi felfedezésekhez képest négyszeres időtartam előállítására voltak képesek. 1936-ban már a Budai Ipari Vásáron mutatták be találmányát, nem sokkal később pedig már külföldi gyárak kezdték el ipari mennyiségben gyártani. Az izzókat a mai napig használják, azonban az energiatakarékossági és a környezettudatossági elvárások miatt felhasználása folyamatosan háttérbe szorult.

JEDI-KÉS

A Jedi-kés hallatán többünknek eszébe juthat a Csillagos háborúja című film ikonikus karaktere, azonban a magyar találmány nem is állhatna messzebb ettől! A Jedi-kés fantázianeveű sebészeti eszköz az orvostudomány egyik 21. századi felfedezése. Az eszközt egyedüli magyar találmányként válogatták be 2008-ban a világ legjobb újításai közé. Takáts Zoltán innovációja operáció közben nyújt információt az orvos számára arról, hogy a vizsgált szövet tartalmaz-e rákos sejteket. A találmány a biológiai szövetanalízist lényegesen felgyorsítja, az orvost pedig segíti abban, hogy megfelelően döntsön a gyógyszer kiválasztásáról és annak adagolásáról a beteg számára. Az intelligens magyar sebészkesnek köszönhetően a daganatok operálása még a legnehezebb esetekben is lehetőséggé válik.

ÁTLÁTSZÓ BETON

Átlátszó beton, ki hallott már ilyet? Losonczi Áron építészmérnök nagyot álmodott, amikor 2001-ben az üvegbeton gondolata megfogalmazódott benne. Az akkor 24 éves feltaláló stockholmi tanulmányai alatt találta ki a fényáteresztő betont, amelyet egy évvel később sikerült is szabadalmaztatnia. Losonczi a beton kivitelezésében egyszerre ötvözi a beton és az üveg tulajdonságait: betonba vezetett optikai szálakkal vezeti át a fényt a kemény anyagon. Megvilágítás nélkül csak egy egyöntetű betonfelületet látunk, azt megvilágításba helyezve rajzolódnak ki a sziluettek. Losonczi Ó nemzetközi díjat zsebelt be a pixelbetonnal, ezen kívül 2004-ben a Time magazin az év egyik legjelentősebb találmányának minősítette. Losonczi 2007-ben megalapította a Litracont, akikkel immáron 15 éve töretlen sikerrel készítenek nem csak építészeti elemeket, hanem többi között lámpákat és ékszereket is

TÖMEG- LÉLEGEZTETŐGÉP

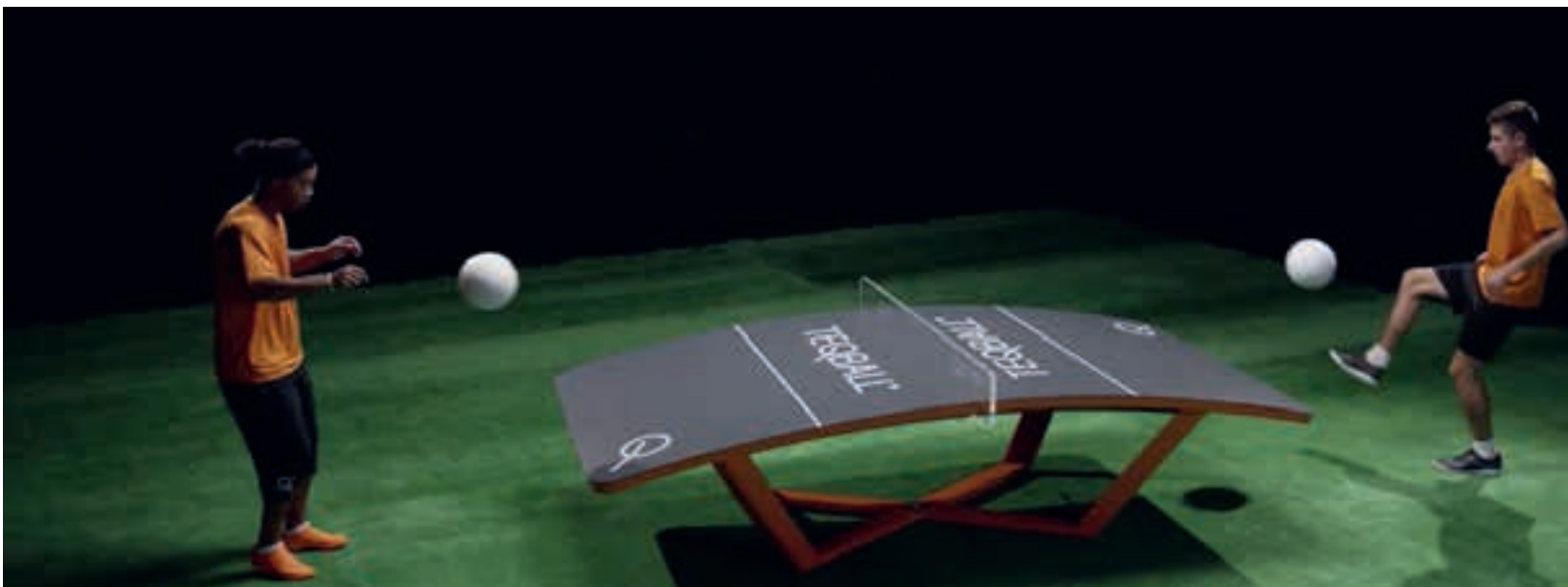
2019 decemberében tört ki a koronavírus járvány, amely azóta is óriási hatással van az egész világra. A súlyosabb tünetekkel rendelkező betegek az intenzív kezelés mellett legtöbb esetben mesterséges lélegeztetésre is szorulnak, azonban az egyedi lélegeztetőgépek korlátozott számú beteg mesterséges lélegeztetésére képesek csak. Dr. habil. Kozlovsky Miklós kutató-fejlesztő mérnököt és csapatát ez inspirálta a tömeges lélegeztető gép kialakítására. 2020 márciusában civil kezdeményezésre az Óbudai Egyetem segítségével olyan tömeg-lélegeztetőgép kialakítására került

sor, amely egyszerre akár 5-10-50 ember együtmű lélegeztetésére alkalmas. A találmány világszerte egyedülálló, ráadásul mobilis: nem csak kórházakban, hanem csarnokokban, táborokban is használható.

DOBOSTORTA

A dobostorta története 1884-ig nyúlik vissza: a legenda szerint Dobos mester egyik alkalommal só helyett véletlenül süvegucrot tett a vajba. A mester az elrontott vaját megkóstolta, ahelyett, hogy kidobta volna, kísérletezett vele majd megalkotta a vajjas krémet. A kreálmány az egész világon egyedülállónak számított, hiszen korábban a süteményekbe kizárólag főzött krémmel dolgoztak. 1885-ben a mai Városligetben megrendezték az első Budapesti Országos Általános Kiállítást, ahol I. Ferenc József és Erzsébet királyné elsőek között kóstolták meg ezt a tortát, ami merőben különbözött a kor tortá divatjától. A dobos torta 5 réteg könnyű piskótából áll, a piskóta lapok közé vajjas csokoládé krémet töltve. A torta tetejét roppanós karamell piskóta darabokkal díszítik. A torta világszerte híressé vált Dobos C. József egész Európát beutazta a tortával és féltve őrzött receptjével.

TEQBALL

Bizonyára minden sportrajongó hallott már a labdarúgást és asztaliteniszt ötvöző sportágról, a teqballról, amely manapság már a fitness parkok állandó eleme is. A játék lényege, hogy egy ívelt asztalon kell a focilabdát karok és kezek használata nélkül eljuttatni az asztal egyik végétől a másikba. Borsányi Gábor ötlete alapján Huszár Viktor fejlesztette ki 2014-ben az első teqball asztalt, amelynek hivatalos bemutatójára. 2016-ban, Budapesten került sor. Az eseményen a 97-szeres brazil labdarúgó-válogatott Ronaldinho is, a tequball nagykövete is részt vett. 2017-ben hazánkban rendezték meg először az első hivatalos teqball világbajnokságot, amelynek azóta is a világ legkülönbözőbb országai adnak otthont. A teqball 2013 decembere óta hivatalosan is hungarikumnak számít, legfőbb célja az olimpiai versenyágak közé bekerülés.

HŰTŐSZEKRÉNY

Albert Einstein nevéhez fűződik a hűtőszekrény feltalálása. Azonban az ötlet megvalósítását nem egyedül vitte véghez, hanem ebben Szilárd Leó magyar fizikus és feltaláló is a segítségére volt. Szilárd Leó Berlinben ismerkedett meg Einsteinnel, ahol egy új típusú hűtőgépen kezdtek el dolgozni. A közös munka ötlete a történet szerint családi tragédiához köthető: egy család jégszekrényéből mérgező gázok szivárogtak be a hálósobába, amely végül a halálukat okozta. Az esetből tanulva a tudósok olyan hűtőszekrény kialakítását tűzték ki célul, amellyel az ilyen és ehhez hasonló tragédiák megelőzhetőek. A hűtőszekrényt 1927-ben szabadalmaztatták, tervezetüket többek között az Electrolux cég leányvállalata is megvásárolta. A hűtőszekrény végül kereskedelmi forgalmazásba sosem került a pumpa nagy hangja miatt, azonban Szilárd Leóék által feltalált hűtési elvet a mai napig alkalmazzák az atomerőművekben.

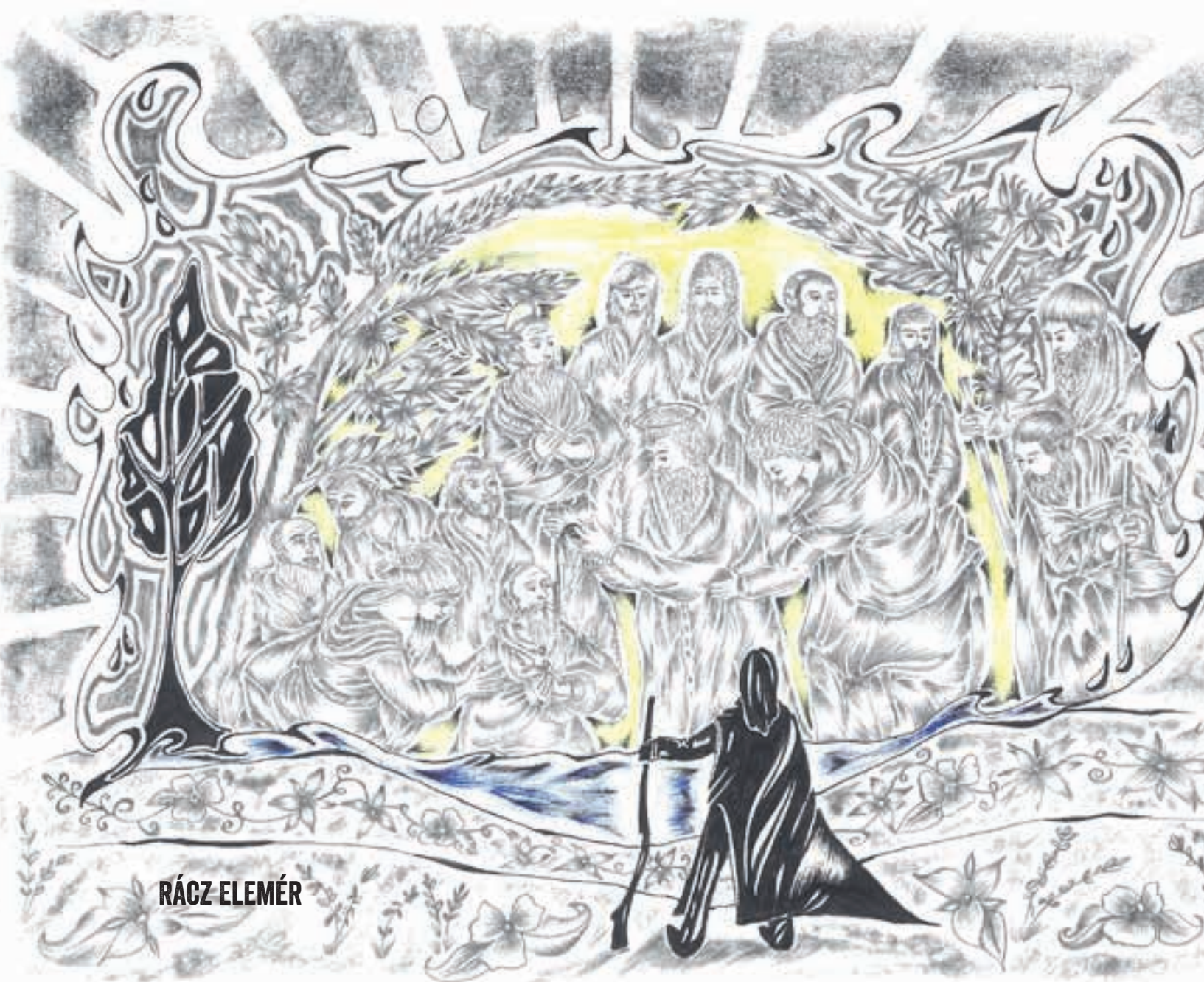

SZÍNEZD ÚJRA!

Eredményhirdetés

Előző lapszámunkban a Börtönűság szerkesztősége rajzpályázatot hirdetett, amelyre a megújulás jegyében vártunk alkotásokat. A legkreatívabb fogvatartottak ismét ceruzát ragadtak, aminek köszönhetően szebbnél szebb, ötletes pályaművet kapott szerkesztőségünk. A beküldött pályaművek közül választásunk a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetből Rácz Elemér alkotására esett.

Gratulálunk a nyertesnek!

„Az én anyám”

Ezúttal az az írói vénával megáldott fogvatartottakat szólítjuk meg! Édesanyjukról, vagy magáról az anyaságról szóló verseket várunk, maximum egy oldal terjedelemben.

Az alkotásokat a BvOP Kommunikációs Főosztály részére várjuk megküldeni elektronikusan, vagy postai úton.

A nyertes pályaműveket a következő lapszámunkban leközzöljük.

Beküldési határidő: 2024. április 30.

**PÁLYÁZATI
FELHÍVÁS!**

A pályázatra nagyon sok kiváló munka érkezett, a nyertes mű mellett a legjobb alkotásokból is mutatunk néhányat.

BORSZÉKI RÓBERT

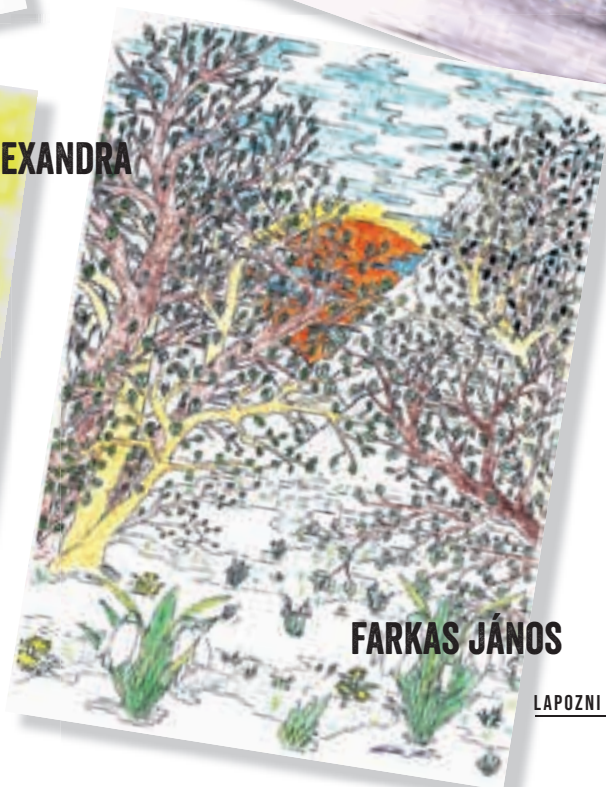
OLÁH GÁBOR

OLÁH ALEXANDRA

FARKAS JÁNOS

Mese a karácsonyról

Kardos Ágnes, nemrég szabadult elítélt karácsonyi mesével készült az ünnepekre. „Amikor ez a mese íródott, az unokám még a lányom pocakjának lakója volt. Január 2-án, koraszülötten, 35. hétre jött a világra, covid fertőzéssel.” - felelte Ágnes, arra a kérdésre, hogy mi adta a történet apropóját.

„Mára már egy egészséges, 11 hónapos, csodaszép kislány, az első unokám, akit eddig csak a beszélők alkalmával láthattam, de soha meg nem érinthettem. Ez a pár gondolat hozzátartozik a mese létrejöttének körülményeihez, hogy mekkora érzelmi hullámvasút szülte gondolatok kavarnak egy elítélt, a családjától elzárt ember, nő, édesanya, nagymama szívében és lelkében.”

Bianka ragyogó kék szemével az ablakból nézte a mesés havas tájat. Anyukájával és Apukájával egy erdei tisztáson éltek a takaros kis faházban. Bianka csodálta a hó csillogását és a hófödte tisztáson látható állai lábnyomokat. Hirtelen megpillantott a hóban egy hempergő rókát. Egy pillanatra mosoly jelent meg piciny szája sarkában. De ahogy eltűnt a látvány varázsa, hirtelen kitérte az ablakot és kikiabált a rókának: Tudod mit róka? Nekem

nem kell a karácsony, vidd csak el! Úgy sincs sok értelme... Hitt még a karácsonyi csodában, de a kis lelkében fájdalom ült.

Egyszer csak megtorpant a róka és végigpásztázta a tájat, orrát a magasba emelte és finoman beleszippantott a levegőbe.

Róka: Szia kislány! Mondd csak, miért vagy ilyen szomorú? Te nem szereted és várod a karácsonyt?

Bianka: Miért, milyennek kellene lennem? Mióta a mamám elment, már semmi sem olyan, mint régen. Ezt anya is mondta már nekem. Nagyon szeretném végre látni már a mamimat.

Bianka ezzel a lendülettel papírra vetette a karácsonyt és odaadta a Rókának.

Róka: Ajajj, és most mit kezdjek ezzel? Itt a kezembe a karácsony, hova vigyem, hova tegyem?

Tűnődött a Róka és hóban szökdécselve eltűnt az erdő mélyén.

Hideg téli reggel köszöntött az erdő lakóira.

Uhu: Jó reggelt barátaim. Azért gyűltünk ma itt össze, mert egy kislány a segítségünkre szorul. Nagyon nehéz feladat előtt állunk, hiszen vissza kellene varázsolni a karácsony értelmét a szívébe.

Nyuszi: Én tudom, hogyan kellene. Szedjük betűkre a karácsonyt. Minden betű kapjon egy karácsonyhoz tartozó jelentést és vigyük vissza neki egyesével, elmondva neki, hogy miért fontos az adott szó.

Mókus: Ez egy nagyon szuper ötlet.

Uhu: Én azt javaslom, erre kerítsünk sort a holnapi napon, mert pár hét és itt az ünnep. Kedves Állatok! Holnap reggel korán ugyanitt találkozunk és küldetésre fel!

Az erdőből a tisztásig vezető utat apró állati lábnyomok borították. Ahogy kikukucskáltak a fák mögül, szemük elé tárult a kis faház, előtte egy csodaszép fenyőfával. Bagoly úr hatalmasra tárta szárnyait és a kis Bianka ablakába szállt.

Uhu: Szia Bianka! Bagoly úr vagyok, az erdő bölcse. Két napja itt járt nálad Róka koma és elhozta nekünk az erdőbe a karácsonyt. Elmondta, hogy Te küldted, mert szomorú vagy.

A kis faház ajtaja máris kinyílt és megjelent a csöppnyi kislány. Bianka apró léptekkel sétált a fenyőhöz.

Uhu: Minden jelenlévő állat visszahozott neked egy betűt a karácsonyból, és arra kérünk, te akaszd fel őket a fára. Én az „NY” betűt adom Neked. „NY”, mint nyugalom. Tudod, az ünnepek alatt lecsendesedik minden. Nyugalom és békesség száll a földre.

Átnyújtotta az „NY” betűt Biankának, aki kis kezével felakasztotta a fenyőfára.

Süni: Látod, kicsi lány, apró kedvességgel, figyelmességgel milyen örömet lehet mások életébe csempészni.

Pici lábaival előtipegett a süni, tüskéi közé szúrva a „K” betűt, mint kedvesség. Bianka elmosolyodott és felkerült az „NY” betű mellé a K betű is a fára. Még szinte hátra sem lépett, amikor odaugrott hozzá a mókus a nagy „O” betűvel.

Mókus: Oltalom. Éppen olyan fontos, mint a biztonság és állandóság. Anyukád mindennap oltalmat ad, hogy biztonságban élj.

A kislány szeme nagyra nyílt. Hirtelen melegség járta át a szívét. Odapillantott az ablaka felé, szemeivel anyukáját keserve. Nem kellett sokáig fürkésznie, hiszen anyukája az ablakban állt és őt, az állatokat nézte. Bianka oda integetett, majd nagy büszkeséggel feltette az „O” betűt is.

Cinke: Ha érted, mi az az oltalom, akkor értelmet nyer a Család is.

Mert ez a legnagyobb kincs a világon.

Bianka szíve összeszorult, már tudta, hogy bármilyen messze lehetnek a szeretteink, szívünkben mindig itt őrizzuk őket, mert ettől lesz igazán család a kis közösségük. Bianka örömmel tette fel a „CS” betűt a fára.

Nyuszi: Én az „A” betűt hoztam el neked. Alázatosság, de lehetne Anya vagy Apa is, aki minden percben azért fáradozik, hogy Te boldog légy.

Medve: Én az „Á” betűt hoztam. „Á”, mint álmodozás, vagy áldás. Mert sose késő szép dolgokról álmodni, és ha igazán hiszel benne, egyszer valóra válik.

Bianka elvette a betűket és a fára akasztotta.

Őzike: Amíg szeretet van a szívedben és remény a lelkedben, addig minden rendben van. „R” mint remény. Mi a kis barátaimmal is reménytel a szívünkben jöttünk el hozzád. Bízunk és reméltünk, hogy kedves

szavainkkal melegséget varázsolunk a lelkedbe. Reménykedtünk, hogy visszaadhatjuk Neked a karácsony igazi üzenetét. Mert a Karácsony a szeretet ünnepe, nincs az a távolság, ami ezt elűzhetné.

Bianka arcán könnycseppek gördültek le. Most értette meg igazán mindazt, amit a karácsony magában hordoz. Már nem volt szomorú.

HÚSZ ÉVE SZAVALNAK

ÉS ÉNEKELNEK

AZ ELÍTÉLTEK

A CSILLAGBÖRTÖN

FESZTIVÁLJÁN

KI MIT TUD dallal vette kezdetét huszadik alkalommal a Dankó Pista Fesztivál, július 18-án a Csillagbörtön kultúrtermében. Bozó Bea, agglomerációs sajtóreferens által két évtizede megálmodott rendezvénysorozat célja, hogy a munka és a tanulás mellett a fogvatartottak a kultúra területén alkotva, hasznosan töltsék szabadidejüket.

A Szegedi Fegyház és Börtön évek óta otthon ad a zenei és irodalmi szellemiségű programsorozatnak. A meghirdetett eseményekre egész nyáron át jelentkezhetnek az intézetben büntetésüket töltő fogvatartottak. A börtön iskolájában ilyenkor nyári szünet van és a dolgozók is szabadságot vehetnek ki munkahelyükön, így a kultúrára több idő jut.

Idén júliusban a Könyvmaffia névre keresztelt foglalkozáson a könyvek önismeretet fejlesztő hatásáról hallgathattak meg előadást az elítéltek, augusztusban pedig Bányi Zoltán író legújabb könyvével a „Krétarajzok a gázgyár falára” című novelláskötettel ismerkedhettek meg a jelentkezők. Nagy sikernek örvendett a nyár végi könnyűzenei koncert, amikor is a népszerű magyar együttes, a Kowalsky meg a Vega tagjai léptek fel a Csillag színpadán.

A KI MIT TUD-ra vers, próza és ének kategóriában jelentkeztek az elítéltek. Fellépett a Csillag Band, a HIT Együttes, a Romano Drom hagyományőrző csoport és a Csillag Trió, három elítélt pedig saját versét szavalta. A rendezvény végén a zsűri elnöke, dr. Piczil Márta, a Szegedi Tudományegyetem docense elmondta, hogy sokáig tanakodtak a sorrenden, mert mindegyik előadás színvonalas volt, így két első helyezett lett, a HIT Együttes és egy versmondó.

A Fesztiválon megemlékeztek a fél éve elhunyt Kovács László Stone előadóművészről, aki többször adta ajándékba műsorát az elítélteknek a Dankó Pista Fesztiválon.

Találós kérdések FEJTÖRŐ KVÍZ

Feladványok:

1.) A két indián

Két indián ül egy fatörzsön, egy kis indián és egy nagy indián. A kis indián a nagy indián fia, de a nagy indián nem apja a kicsinek. Mégis hogyan lehet ez?

2.) Milyen színű a medve?

Egy medve megtesz dél felé 50 km-t egyenesen. Ezután nyugatnak fordul, és ismét megtesz 50 km-t. Ezután észak felé veszi az irányt, és 50 km megtétele után visszaér a kiindulási pontjára. Milyen színű a medve?

3.) Melyik oldalon fog legurulni?

Egy ház tetejét rosszul rakták fel, az egyik oldala 60, míg a másik oldala 70 fokos szögben áll. Tegyük fel, hogy egy kakas épp a két tetőfel találkozására tojik egy tojást. melyik oldalon fog legurulni?

4.) Mit gyújtasz meg először?

Egy sötét és hideg szobában vagy, a szobában található egy kályha és egy petróleumlámpa. Mit gyújtasz meg először?

5.) Döntés a sivatagban

Egy ember eltévedve kóborol a sivatagban, mikor egy elágazáshoz érkezik. Mindkét útnál áll egy-egy őr. Azt mondja neki az egyik: „Kérdezhetsz egyet tőlünk, de csak egyet, és tudnod kell, hogy ezen a tájékoztatáson kívül az egyikünk mindig igazat mond, a másikunk mindig hazudik, de nem mondjuk meg, melyikünk melyik.” Ezek után az ember gondolkodik, odamegy az egyik őrhöz, felteszi neki a kérdését, az őr rámutat az egyik útra, a férfi elindul a másikon és hamarosan megérkezik a városba. Mit kérdezett az ember?

Azt kérdezte, hogy „Mit mondana a másik őr, melyik a jó út?” Így, ha az őr az igazmondó, akkor tudja, hogy a másik hazudik, ezért a rossz útra mutat rá. Ha az őr a hazug, akkor tudja, hogy a másik az igazat mondandó, tehát a jó utat, de mivel ő a hazug, ezért ő is a rosszra mutat. Az ember így tudja, melyik a rossz út, és elindulhat a jón.

5.) Döntés a sivatagban

A gyutát:

4.) Mit gyújtasz meg először?

Egyiken sem, a kakas nem tojik tojást.

3.) Melyik oldalon fog legurulni?

ha a legészakibb ponttól indult el, tehát a medve fehér.

2.) Milyen színű a medve?

indián anyja.

Ha a nagy indián nem apja a kis indiánnak, de az a fia a nagynak, akkor a nagy indián a kis

1.) A két indián

Megfejtések:

Rejtvényoldal

SUDOKU

					5	2	
3	1				5		
	6						
5				7	4	8	2
			5		9		7
			1		6		3
2			6	8		9	4

						7		
				4	2			
	5	2	1					9
	6		4					
				7			3	
	8	4		3	5			
6				8	4		2	5
	9		3					
		5					9	7

SZÓKERESŐ

A szókeresőben a szavak minden irányban megtalálhatók. 19 ismert autómárka szerepel benne.

L B R D B T E S L A B N N O H X O M O Q
H E I Y G K O A W Y V B L A S F C G P A
J K A T O Y O T I K U Z U S W H V Y X D
X A H Q U U K I Z J Z D D E K I K F G Z
B E K A O O C A D I L L A C N E N V G A
N E B Q J P B V E A B R H I D G I Y W M
B Z B L R C O N I E L M G O E J D A V S
I J S Q I A Q M Q T O R A T O R U U F Z
A Z N D S Y W L E E O H E H O D H B Y M
E G Z Q X V T A M B F L W F I D V A F K
Y B P U W F R O M X O E V Z O L D G I V
O A Q T K Y R A V R J D X N J N R D T T
Z A Y B F A L I V W W M E K U M C F A L
N Y F C F T K A C G E O X H S Q X U R U
X B S L F E H X M R R J A H B L I P E A
A E A W B C I H C T R U R A B U S L Z N
M C C M Q K E E I O Q P J S K X E X A E
P U F B D H D C Y D A D N O H X C Y M R
R Y J S U E V N N K H V L V U P O N E N
H A V G S G D Y N L C U R S G I B S P C

KARÁCSONYI ORIGAMI ÖTLETEK

Bontónújság

MA MINDENT ÚJRA KEZDHETSZ

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának lapja

Felelős kiadó: Dr. Tóth Tamás bv. altábornagy - Főszerkesztő: Makula György bv. ezredes

Főszerkesztő-helyettes: Rideg Anita bv. alezredes

Szerkesztők: Kovács Bettina bv. őrnagy, Maris-Vidu Anita bv. hadnagy, Szalay László Zoltán bv. őrnagy

Grafikai megjelenés: Nagy Gáborné

Az illusztrációkat készítette: Nagy Gáborné

Fotó: Németh Barbara bv. százados és az intézetek munkatársai

A szerkesztőség elérhetőségei

Cím: BvOP Kommunikációs Főosztály, 1054 Budapest, Steindl Imre u. 8.

Telefon: +36/1/301-8424,-25, e-mail: sajto@bv.gov.hu

Nyomda: Duna-Mix Kft., 2600 Vác, Barabás M.u. 1.